

Kruševac osvojen. — Kičener na Balkanu.

Brzobjavne vijesti.

Balkan.

Zapuštena Srbija.

Milan, 8. novembra. „Secolo“ javlja iz Soluna: Srpska vlada, vrhovna vojna uprava i bolenski kralj Petar, povučeni će se u Novibazar. Srbi ne očekuju, da bi mogli dobiti preko Crne Gore dostato živeža i municije, pošto su i dosada morali oni slati svega u Crnu Goru. Bivši srpski poslanik u Beču, pukovnik Lješjanin izjavio je generalu Sarraillu, da će srpska vojska moći uzdržati još najviše 14 dana, te da je potrebno, da entente odmah nastupi protiv Bugarske. Sarraill je odgovorio, da prama primljenim uputama ne može učiniti ništa čudno ne budu sve njegove čete koncentrirane.

Entente i ofenziva na Balkanu.

Rotterdam, 8. novembra. Londonski listovi raširuju nadovezujući na Asquithov govor senzacionalnu vijest, da mora entente staviti na Balkan 400.000 momaka prije nego li se može očekivati kakova navala s njezine strane.

Englezi u Macedoniji.

London, 8. novembra. Reuter javlja iz Soluna od 4. o. mj.: Dne 30. s listopada došla znatna engleska pojačanja do francuske odsječka te su započela drugu francusku prugu. Oni će počinje sčinjavati posebni engleski odjel, koji će biti postavljen južno od francuske pruge, te će omogućiti i Francuzima da napreduju. Time će dovesti desno krilo entente, da se pomakne u prednje pozicije.

Bojevi u Babuni-klancu.

London, 8. novembra. „Reuter“ javlja iz Soluna: 3. o. mj. zestoki boj traje između Srba i Bugara u klancu Babune, koji stiti put u Prilep i Bitolj. Gotovo čitav tjeđan traje topnički dvojni između Francuza i Bugara kod Valandova iz okolici Strumice. Pojednostoj još fale. Kako se pogovara povlače se Srbi u dobrom redu budući uvijidaju nadmoć neprijatelja.

Solun blokirani.

Atena, 8. novembra. U Solunu je do sada usredotočeno oko 60.000 grčkih vojnika. Njihova je opskrba vrlo otežana rad blokade.

Rusi o Srbima.

München, 8. novembra. Pišući o stiteskom položaju na Balkanu, izvodi „Hjeb“: Proći će barem šest nedjelja prije nego što će entente moći poslati na Balkan vojsku od 300.000 ljudi. Centralne vlasti ne smatraju srpsku vojsku avanturizam šavcenika, već kao vojsku, koju vaju prije dolaska saveznika anitisti. Čini se da Nijemci zaboravljaju, pise rećeni lid, da cijeli srpski narod čestuje u operacijama, te da će broj u unutrašnjosti zemlje biti ljuci negoli na fronti.

Nova grčka nota ententi.

Sofija, 8. novembra. Bez svakog je temelja vijest stranih novina e bi Bugarska bila uložila kakav prosvjed u Grčkoj radi iskrcavanja četa u Solunu. Centralne vlasti ne smatraju srpsku vojsku avanturizam šavcenika, već kao vojsku, koju vaju prije dolaska saveznika anitisti. Čini se da Nijemci zaboravljaju, pise rećeni lid, da cijeli srpski narod čestuje u operacijama, te da će broj u unutrašnjosti zemlje biti ljuci negoli na fronti.

Entente će iskrcati čete u Albaniji.

Berlin, 8. novembra. „National-Zeitung“ javlja iz ruske granice: Ruske no-

vine javljaju, da se protiv Bugara bore dosada četiri englesko-francuske divizije. Očekuje se u malo dana, da će čete dobiti pojačanja. U Solunu se dosada iskrcalo 84.500 vojnika. U Marsilji se čete svom brzinom skupljaju. Transportne brove prati na putu posebna stroga pratnja. Svaki parobrod prate 3 torpedolovca i dva istraživača mina i po koji ratni brod. Na raznim su se mjestima Albanije pojavila ovih dana engleske i francuske ratne ladje.

Uredjenje cesta u Albaniji i Crnoj Gori.

Pariz, 8. novembra. (D. u.) „Figaro“ javlja iz Rima: Uredjiju se ceste iz Santi Quaranta u Monastir i iz Barija u Rieku i Mitrovicu, u svrhu, da se može opskrbljivati srpsku vojsku preko Albanije i Crne Gore.

Filipescu i rumunjska vlada.

Bukarest, 8. novembra. Kako se malo važnosti podaje svim govorima Filipescu, javlja „Vitorul“ da je ovaj svojom užim prijateljima izjavio e sada nije pravi čas, da bi Rumunjska ustupila u akciju.

Pod zapovjedništvom Sarrailla.

London, 8. novembra. „Stampa“ javlja iz Soluna pogovor sa generalom Sarraillom o bojevima kod Strumice i Valandova: Bugarsko-njemački izvještaj ne odgovara istini. Dne 21. oktobra su Bugari navali kod Geveplija i Strumice na Francuza. Posto se njihovu navalu odbilo, Bugari su drugog dana navalu ponovili. Borilo se na sirini od 12 km te su konačno Francuzi nastupili u ofenzivu i potili Bugare u njihovo područje grada Strumice. Vijest, da su Francuzi imali 500 ranjenih ne odgovara istini. „Gazzetta di Popolo“ javlja, da je bila bugarska vojska koja je prodrala protiv Valca i Prilipa odbacena do izvora. I francuske su čete zaprijetile bugarska napredovanja na jug. Srpskim četama zapovijeda francuski general Sassarre. Englesko je konjanstvo stiglo u Ghidu. Bugarsko-albanski banda između Krčeva i Petova bila je uništena od srpskih odjeljenja.

Venizelos za rat Grčke.

Pariz, 8. studenoga. „Journal“ donosi u jednoj brzobjavci iz Atene ova njesta iz zadnjeg Venizelosovog govora u komori: U zadnjim smo danima još teže osjetili bol, kad vidimo, kako nas zemlju ugrožava naš zakletni neprijatelj, koji će se baciti na nas iako uništi Srbiju. Sjutra ćemo stajati pred moćnim neprijateljem osamljeni bez prijatelja i bez saveznika. — Kad je Venizelos upitao jedan zastupnik, da li kralj želi propast naroda, odgovorio mu je ovaj, da nije imao nikakav govoriti o vladari, no kad su ga već pitali, on e odgovorio kao Grk: Pod konstitucionalnim režimom ne može kralj imati odgovornosti. Posve je suvisno, ako se govori o politici kralja, jer ta ne postoji. Kralj jamatno ne želi propast naroda. Venizelos je na to nastavio: Naš je režim ustavan i vlada je sama odgovorna. Kralj ima pravo, da nije istog mišljenja s vladom, ako ova nije suglasna s narodom. Nu nakon posljednjih izbora nije mogao postajati nikakav nesporazumak. Kralj je izravan vojskovođa, na nema dovoljnog političkog iskustva. Venizelos je oznacio one odgovornim, koji nijesu obavijestili kralja, da kruna ne smije podijeliti komorniku izjavu o povjerenju vladi. Ovdje se upleo u debatu Gunnaris, te je izjavio, da bi politika Venizelosova mogla zemlju postaviti sigurno strpati u propast. Theotokis je govorio u istom smislu, te je rekao, kad bi se Grčka uplela u boj, bila bi već njezina vojska i mornarica uništena. Na to je Venizelos istakao prednosti svoje politike od veljače o. g. te je rekao: Kad

bismo nepustili neutralnost, bile bi nas slijedile Rumunjska i Bugarska, pa bismo sada već imali odštelu u Maloj Aziji za male žrtve. Tada bi bila mogla Srbija baciti na bojiste 150.000 momaka. Vada politika onemogućuje oživotvorenje naših narodnih snova, budući da služi Njemačkoj. Mi ćemo doživjeti oživotvorenje bugarskih osnova i ojačanje turske sile. Zašto da ne započemo danas rat, kad mu se ne ćemo moći sutra ugušiti? Venizelos je vruće molio vladu, da ne propusti zgodu, koja se pruža svakih tisuću godina.

Entente.

Promjena ministarstva u Italiji?

Lugano, 8. novembra. Nezadovoljstvo, koje vladat u Italiji je takovo, da je vlada odlučila, da se ministarstvo preuredi. To zahtijevaju nesamo protivnici već i pristalice vlade. Da se nekako umiri publicanstvo obzirom na neuspjeh na ratnom polju, potrebno je da se ministarstvo proširi, i da budu u njemu zastupane sve stranke. Misli se, da Sominno ne će više biti u novom ministarstvu.

Financijski položaj u Italiji.

Lugano, 8. novembra. Salandrov ministarstvo je u velikoj neprijeti, jer nema dosta financijskih sredstava na raspolaganje za daljnje vođenje rata. Koncem oktobra izdalo se nanovo 100 milijuna lira u banknotama. Od početka rata izdalo se na ovaj način preko 2300 milijuna lira, te su ove sada triput više u prometu negoli u normalnim vremenima.

Talijanski interesi u Sredozemnom moru.

Lugano, 7. novembra. „Mattino“ je zahtijevao, da bi Engleska dala Italiji odštelu u Sredozemnom moru, kada bi ova sudjelovala na Orijentu. Slično pise sada i „Giornale d'Italia“. Brzo napredovanje centralnih vlasti na Balkanu iznerviralo je Englesku isto tako, kao da bi bila nova ofenziva u Flandriji. Engleska se boji, da će izgubiti svu ugled u Egiptu i ususpjeh pripisuje engleskoj diplomaciji, akoprem ova veli, da se hori za slobodu malih naroda. Na taj bi način morali Englezi dati Španjolskoj Gibraltar, Italiji Maltu, a Egiptancima Egipt. Sada, kad prijeti pogibelj na Balkanu, zahtijeva se od Italije, da šalje tamo svoje čete. Nu uspjeh centralnih vlasti na Balkanu odlučiv e o svršetku cijelog rata. Engleska hoće da Italija dade svoje čete za Balkan, no onda bi Engleska morala predložiti i jasne prijedloge. U tom bi se moralo sporazumijevati brzo postignuti, a to bi bilo na korist svijtu. Pošto je „Giornale d'Italia“ Sominnovo glasilo, nije ovaj članak bez važnosti. Interesi su Italije u Sredozemnom moru isto tako važni, kao interesi Engleske.

Kičener na Balkanu.

Milan, 8. novembra. (D. u.). Londonski dopisnik milanskoj „Secola“ javlja: Kičener hoće da na licu mjesta ispita ratni položaj i da neposredno organizira operacije engleskih četa na Balkanu, Galipolju i Egiptu. Nije isključeno, da Kičener ne pruzume i osobno nadzajpovjedništvo nad četama.

Entente i Srbija.

London, 8. novembra. „Daily Chronicle“ naglašuje u jednom članku, da Srbija upotre ne računala na pomoć Engleske i Francuske, pošto stoji ona pod zaštitom Rusije. Usprkos toga ove dvije države vide, da ne mogu i ne smiju prepuštiti Srbiju bez da joj ne bi pružile pomoć.

Razno.

Kina monarhija.

London, 8. novembra (D. u.). „Times“ javlja iz Pekinga: Većina je pokra-

jina glasovalo za utemeljenje monarhije, u kojoj bi Juansjaki postao carem, a da se nije pojavilo kakovog negodovanja.

„Temes“.

O smrti kazat ću da potresnije i časnije noma. Savi na dnu carski poćiva brod „Temes“, mornara čeka; na minu; vaj! nanese ga kob i Srbim nevjernim, tamo na Savi, gdje bezbrojnih otova ga pula kormilar vješt, s njim sto sacia vječni sanak sniva. Spomen junakom i čast junaci eć uvijek pjevat, dok bude hvalio svijet braniocce doma i roda. Mnogi zadake jad maljsani Temes Sbok, dnevice i ob noć, s junacima brod čoko časno nastrada. Prati ga svud najstrašniji grom, bljesak i trjeseak, gusti ovija ga stup širokog crnoga dima.

Savi na dnu carski poćiva brod Temes, mornara čeka. Ivana Turćicia tu pokriva vodica grobac; Marcel do njega stan uliza Blazevci hladni, Kozojed, Vuk Collins i Štoček, Rohaček i Hrška Farkas, Zdrachala, Schmid za dom tu umiraje slavno. Spomen junakom i čast, monitoru Temesu slava! Nek hvali uvijek svijet braniocce doma i roda!

Gospodarski pregled.

Sve više nestaje straha, da bi nam moglo uzmanjati potrebitog živeža. U gradovima ima sada dosta muke i kruha, a na selu su ljudi upode zadovoljni sa ljetinom. Njemačka je vlada prošle godine strogo zabranila upotrebiti žito za živinu. Ove je goda godine dopustila da se upotrebi za živinu 30.000 vaguna razi. Boje se ljudi, da će im ove zime manjkati u gradovima mljeka i začine. Polovica ove razi neka se upotrebi za krave mljekarice, a polovica za ođeljanje svinja. Sada će se početi uloviti k nama i u Njemačku žito iz Rumunjske. Ova je uvijidela, da ne može glavom kroz zid, da je engleska dozvoljeno izvažiti lanjsko žito, koje je bilo kupljeno prije više mjeseci, nu nije bilo vaguna za prevoz. Trgovci će mnogo izgubiti, jer moraju sve žito predati odboru za promet žita po jako niskoj cijeni, nu ipak je bolje nesto nego ništa. Dunavaska obala je već očišćena od srpskih topova, te e sada plovidba lako vršiti po Dunavu, što e većoju jako poćijentli.

Pošto je osigurana opskrba stanoništva žitom, odredila je njemačka vlada, da se produ u Šćicu 100 vaguna krumpira. Sve to dokazuje, da se ne trebamo bojati posebne gladi, jer imamo dosta domaćeg proizvoda.

U zadnje se je vrijeme počelo opažati, da u Englesku dolazi sve manje pšenice, što nije ni čudo. Obično se svake godine dovezlo iz Rusije u zapadnu Europu do 60 milijuna kvintala žita, a iz balkanskih država od 10—30 milijuna. Od ove množine uporabila je Njemačka do 20 milijuna kvintala, a drugo je išlo u zapadnu Europu. Dosada je bio izvoz iz Rusije i Balkana potpunoma obustavljen. Skoro da ne eće zapadna Europa imati dosta žita. Istina je, da su cijene u Americi nekoliko puta, jer američki farmer nije mnogo na holjnu nego na seljak. Siromah je i tamo zaduzen, te potrobuje u jeseni novac. Dakle previše žita ne eć imati ni u Engleskoj. Doznalo se također i to, da američki kmet usprkos svoje lukavosti još i danas malo čudno gospodariti. U velikoj se mjeri rabe umjetna gnojiva. Samo za kuljeve soli su u Njemačku izdali prije do 60 milijuna kruna. Sada Njemačka ne može više izvažiti kuljeve soli, te su Amerikanci u neprijeti, što eć biti s njihovim poljima. Nazašnja kmeta malo briga, ako jednne rodine nema fostala ili drugih gnojiva, ta ima za svaku potrebu dosta stajskog gnojta. U Americi pak stajskog gnojta skoro ništa ne rabe. Seljaci su tamo velika gospodina, koji rado sve sa strojezima i mnjetnim gnojivima, jer im stajski gnoj ne ugada nosu.

Tko se vozio po pokrajini, lako je mogao

opaziti, koliko je još slame na polju. Nekoji ju puste na polju, da na nju pada snijeg i da ju polomi.

Na proljeće ju metnu na kupove, te ju sažu. Nu ovo čemo godine rabiti stalno i najslabiju krmu. Stabljike turkinje su svakako mnogo bolja kрма, nogoli svaka slama, pa i bolja nego slaba sijeno. Radi toga se ju ne smije pustiti na polju. Neka svako spremi sve, jer ne zna, što će još čeka. Ta ne će nam škoditi, ako budemo na proljeće imali stogod više spremljenoga. Ako pak niko ne uzmanja, onda će morati uz svaku cijenu mnoga najbolja živanja iz staja.

U zadnje vrijeme pisale su novine, da se je u Humunjskoj kupila velika množina žita. Pšenica, ječam i turkinja se prodaje 35 franka po kintalu Ziveza nam dakle ne će manjkati. Ako što dodje k nama žita iz tudine, moći ćemo ga upotrebiti nekoliko i za živinu. Na hiljade vagona krumpira doslo je iz osvojenih krajeva Poljske u naše krajeve. U Beču su prodavali ovaj poljski krumpir 7-5 K po q. Posvuda je urodilo dosta krumpira, te nije straha, da bi ga pomanjkalo.

U gradovima manjka uvijek više mlijeka. Razi agenti lede naokolo te nude i silu uvijek više cijene. Tako se već sada u okolini Beča plaća litar mlijeka po 30 H. Za djecu se još dobije mlijeka 72 H po litru. Običnog mlijeka pak svaki dan manjka. Ako se tko prituži odgovaraju mu: "Veseo budi, da ga uopće dobiš!"

Veliku su glupost počinili nekoi Austrijski trgovci u Nizozemskoj i drugim neutralnim državama. Pošto sada svako želi brzo i sa malim trudom obogatiti, otislo ih je više njih u Nizozemsku i drugo, te su na siljepe pokupovali sve što su dobili uz svaku cijenu. Osobito su pokupili sir, maslo, meso i začina. Sama Nizozemska vlada već, da su time austrijsko i njemačko stanovništvo ostetili za više milijuna kruna. Zivezemska se je bojala, da bi joj ovaj nizozemac moglo i doma pomanjkati, pa je zabranila i ovaj izvoz. Uslijed toga je cijena kod nas još više poskočila.

Dne 25. oktobra bilo je na sajmištu u Beču 3378 glava goveda, iz Česke 1492. Prodavali su se volovi I. a. 316—332 K, II. a. 270—310 K, III. a. 220—236 K, a krave po 230—270 K.

Dne 26. oktobra bilo je 4681 svinja, a lani u isto vrijeme 20.000. Prodavale su se debele svinje po 572 K, a u Budimpešti čak po 585 K, a svinje za meso 438—470 K po kintalu.

Pusti kraljevski dvor.

„Neue Züricher Zeitung“ donasa: Ima zapušteni kraljevski dvor. Stražu pred njim straze Hrvati. Drugog na svijetu nema jednostavnijeg vladarskog stana. Niti Nikita od četinjskog sela ne bi svoje kuće izmijenio za onu kralja Petra u Beogradu.

Konak sagrađio je davno kralj Milan. Vila na dva poda pročeljem prema dvorištu i vrtovima, koja poboćnom stranom na glavnu ulicu gleda, to je beogradski kraljevski stan.

U blizini sazidan je novi konak u baroku; mnogo je veći i ružniji od staroga. Bio je za prijestolonasljednika Aleksandra određen kada bi se oženio bio. Novi konak daje pročeljem na postransku ulicu, a užom stranom na glavnu ulicu. Lijepo

dominira nad gradom; ali sada je u zlom stanju, jer mu je sve i prozori i vrata razlupano.

Hrvatskoj stražarskoj patrolji zapovjedja kadet. Taj je doživio lijepu čast dvorskog komornika i kraljevskog namjesnika u ime novih gospodara. U cijelome dvoru neme skoro ni pokućata, kamo ih bogata biaga. Nije tamo stagod, da tu čuvati treba, pa je ulaz slobodan mimo sve hrabre počasne straže.

Ne zna se kako ili zašto ostao je u palači kraljevski zalotepni paun. Taj ti se sada gladan šepiri i leprši, čekajući, da mu se ko smiluje. Lijepe, ohole, ptice; ali gupje je, da se šepiri — neka, dokle izgine.

Kad ulaziš u konak, dođješ u veliki trijem iz kojeg vode dvoje stepenice na gornji sprat. Sve uz zidove svoje razna sjedala sva prekrivena da ih prah i blato ne pokvare. Hrpa knjiga i slika hačeno je u tku: kratni svrsci u crvenim, bijelim, žutim i modrim korica, kao da su pohodnik na odvir izloženi, sprska, francuska, njemačka klasična rječika izdanja, mnogi bogati katalogi svih evropskih tvornica topova i municije, knjige o vječnom miru do knjiga o ekrasitu i novijim raspršivijm tvarima; slike i fotografije cesarice Auguste Viktorije, članova bečkog dvora sve razvijeno i premješano bez nikakvog reda.

Prijestolna dvorana, gleda na glavnu ulicu i zaprema cijeli ovaj dio konaka upravo ispod knjižnice. Silna bomba probila štop i pretvorila prijestolnu dvoranu i biblioteku sve u jedno. Prestalo pod sa raznim ormariima prijeti svaki čas da se dolje strovali. Bomba pala još pred godinu dana, ali je srpski kralj sve pustio netaknuto i nepopravljeno, a i čemu da je popravlja? Slučio je da mu se ne treba žuriti sa popravljanjem. Pritaak zraka razlupao je stakla, a kralj zadovoljio se da daskama zaštitil prozore. Nije ništa u dvorani preostalo lo visokog posvijetlog prijestolja. Nad njim vise razderani komadi baldakina.

Prazne i puste su i sve ostale kraljevske oduje. Najpriznaja je od svega željezna novčana blagajna, na kojoj latinski piše: „Sve mihi prima Deus“. U sobama prijestolonasljednika našlo se mnogo njegovih odijela, uniformi, vizitnica sa napisom: „Le prince hereditaire de Serbie lii Comte d'Awala“ njegovim inkomitom. Hrvatski ustaše zaključiu se da je nasljednik Aleksandar pobjegao atom iz konaka samih 10 minuta prije nego u u konak Njemei provalili.

Bogzna kakvim se je čuvstvima odolećio iz konaka, i pogledao na bližnje austro-ugarske, ruske i njemačke konzulate!

Aforizmi.

„Veći“ je po gramatici veći od „velik“, no među ljudima je onaj, koji je samo „velik“, ipak veći od „većega“.

Da se netko riješi svojih slabih strana, potrebna je velika snaga.

Gđekada je najmilije ono zrealo, u kojemu se — ništa ne vidi.

Paule i prazne stranice obično su prepune sadržaje.

Za pasjih dana stradavaju — ljudi.

HUMORESKA ČIČA JOSE.

Borba između „Danice“ i „Mjeseca“.

(Dalje.)

— Ali ostavimo to! — nastavi moja žena nekako ponosno. — Na takove glupe sitnice mi svjesne žene ne gledamo i ne bojimo se nikakvih zaprijetka. Glavno je, što ćemo evo prerediti zabavu poput one prošle godine, samo što će evo biti još ljepša i zanimivija od one.

— Lijepo, krasno! — povladljivo sam ja mekanički.

— Da, da! Pomisli samo! Uz pjevanje, sviranje, deklamovanje i ono ostalo iznenadit ćemo ljeto svoje gostove, a nada sve uspjelom pozorišnom igrom, u kojoj gime same žene i koju je u tu svrhu napisala takodjer žena! Čujes li? I... jednu od glavnih uloga... — govoriše moja žena uzdignutim, važnim glasom — prikazivat će... ja, da, ja!

— Ja sam razvalio i oči i usta, a tijelom mi prodosje srsi.

Hu! Trista groмова! Toga je još tre-

halo, da upravo to! Hajde će, sve bi se ostalo dalo uostalom još kako tako prikazivati, ali da će upravo moja žena predstaviti jednu od glavnih uloga! Hu! Bilo mi je da očajam. A zašto? Zar možda žalo, što sam sumnjao u glumačku vještinu svoje žene? Ne, to nikako ne, jer je ona, kako sam se u ovo nekoliko godina svoga bračnog života mogao bio da uvjerim, bila kao stvorena za glumicu. Ta bio ih u prvo vrijeme za glumicu. Vjerenjanta mogao bio da prisrignem, e ona doista i u unutrašnjosti svojoj osjeća onako, kako je to znala očitali svojim glasom, kretnjama i ponašanjem. Kasnije sam dakako nebrojnom putj imao zgoda, da ju pravo upoznam i osvjedočim se, e znađe dobro, dapače i izvrsno glumiti, kad se radi o tomu, da se ispuni njezina volja, pa bila ova još tako hirovita.

Kako začulo razabirete, nijesam bio u strahu za njezin uspjeh na pozornici, ne, ni u snu ne! Bilo je nešto poseve drugo. U onaj su mi čas naimo osvanule živo pred očima sve one muk, jadi i patnje, koje sam bio prepatio prošle godine, kad je moja žena na društvenoj za-

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 8. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Kod Sapanova na Iki, na potoku Kuzmici i zapadno Cartorisja bitke su srbijene ruske navale, inače ništa nova.

Talijansko bojište.

Na zapadnoj fronti trajao je i jučer uopće mir. U sjevernom odsjeku doberdobskog zavarčana naše su čete opet morale suzbiti pojedine nastroje neprijatelja. Oko Col di Lana bile su se šestokć borbe. Popodne pao je vrhunac ovog brijega u ruk Talijanaca. Na večer bio je isti protunavalom naših četa opet zauzet. Neprijateljko je topništvo otvorilo vatru na južnu frontu Rive.

Srpsko bojište.

S obije strane Morave prodirajuće austro-ugarske kolone bacile su neprijatelja iz njegovih uzvisanih pozicija sjeverno Ivanjice. Njemačke čete vojske Kövossve bore se na visinama južno Kraljeva. Niz rijeku kod Trstenika naše su čete izvjestile prelaz preko nabrijaja Morave. Kruševac i visine istočno odavle jesu u rukama generala Galwitza.

Bugarska je vojska pridobila u uspjehom napredovanju izlaze iz kotlinne Leskova.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 8. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Zapadno bojište.

Kod zaposjednuta lagunske pukotine sjeveroistočno Cellesa dolgo se do živahnih borba iz bliza. Na Hilsenfrstu oteši kom neprijatelju promaknuti dio jarka. Zapadno Douaha oboren je od njemačkog zrakoplova engleski dvoplošac sa trim strojnim puskama.

Istočno bojište.

Južno i istočno Rige, zapadno Jakobstadta i pred Dvinskom bile su odbijene jake ruske navale djelomice uz teške gubitke po neprijatelja.

Srpsko bojište.

Austro-ugarske čete dostigle su Ivanjicu i Vijenac sjeveroistočno odavle. Između Kraljeva i Kruševca prekoraciši smo na više mjesta zapadno Moravu. Kruševac je bio zajedjednut u noći izmedju 6. i 7. novembra. Zarobljeno je preko 3000 neranjenih Srba, a preko 1500 nađjeno je ranjenih u bolnicama. Zaplijenjeno je 10 topova, mnogo municije, materijala i znatne zalihne živeća. U dolini južne Morave prekoraciši smo Praskrove.

Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 8. novembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

U odsjeku Anaforte pucalo je naše topništvo i više puta pogodilo neprijateljski torpednjač i neprijateljski transportni parobrod, koji su se nasukali. Oborili su neprijateljsko letjelo, koje je palo u more. U odsjeku Arburunja borba bombama. U odsjeku Seddibahra izjavila se neprijateljska navala rutnim granatama. Neprijatelj je bio potpunoma rastjeran.

Eksplozija paklenskog stroja u Bukareštu.

Bukarešt, 8. novembra. (D. u.) U ulici grada eksplodirao je prije potnje paklenski stroj, koji je bio u paketu predan truhonosi a da isti nije znao, što je paket sadržava, nalogom, da ga preda profesoru sveučilišta Janulescu. Na putu je paket truhonosi ispaio iz ruku, te je uslijedila eksplozija. Ovaj je teško, a jedan mladi čovjek lahko ranjen. Čini se, da se ide za osobnu osvetu.

Otešćano prevažanje četa iz Soluna.

Pariz, 8. novembra. (D. u.) Listov uljavju iz Soluna, da čete u pojtu Macedoniji uslijed pomanjkanja željeznica, cesta polagano napreduju. Pošto nije pr ruci konja morali su Francuzi upotrijebiti bivole za prevažanje baterije. Vrijeme je skrajno neugodno, i uslijed toga su sve ceste i putevi neprohodni. „Petit Parisien“ javlja, da su dvije engleske divizije na putu na bugarsku frontu, a da će druge slijediti.

Potopljena mala njemačka krstarica.

Berlin, 8. novembra. (D. u.) Dne 7. novembra podopne potopljena je južno Švedske obale mala krstarica „Udine“ po dvim heima torpeda jedne podmornice. Krstarica je bila na izvrdnom putovanju. Skoro sva je posatka spašena.

Dobrovoljni prinosi.

Naša je uprava primila te će prosljediti svrsi sljedeće prinose:

Za hrvatske škole u Puli:

sakupio je gospodin Josip Prpič, c. i. k. Btsm. M. J. na S. M. S. „Erh. Stephan K 30; koje darovase:

Po 2 K: D. Btsm. Milan Štetič, Btsm. M. M. Perica Paun, Btsm. M. J. Luka Gjurinović, Btsm. M. M. Mile Radjenović, mornar Ante Mužina; po 1 K: Btsm. M. M. Ferdinand Erega, Btsm. M. M. Ivan Babić, Btsm. M. J.: Mile Marković, Drago Račić, Luka Gomerić, Tomo Oresković, Mile Ilić, Btsm. D. Stjepan Lovrić, mornari: Tomislav Bucat, Simeun Spaljob, Ivo Ilić Franjo Tadić, Gaspar Belić, Drago Randskić; Btsm. M. J. Josip Prpič 5 K 40 h; mornar Milan Medveščak 40 h. Ukupno . . . K 370.—

Prije iskazano . . . K 268.41 Sveukupno . . . K 1298.41

Osposobljena učiteljica

Ima njemački jezik, glazovir, šeski ratni ad, te obuzava djecu u predmetima pučke škole. Nalaz u upravi „Polser Tagblatta“, trg Custosa.

svoje žene gotovo nijedno veće vidjavo kod kuće, tako te sam morao često i prećesto sam da večeram. Istina, imalo je to i svojih dobrih strana, od kojih isitičem u prvom redu onu, da sam s prijateljima mogao bez straha nešto učiti no u „redovitim“ prilikama da sjedim u gostioni kod „Mjeseca“, ali ona uzrjastno, zabrinutost, napetost i sumornost, koja je osvajala moju ženu kroz čitavo to vrijeme, — sve je to bilo za mene nešto strašna i nesnosna. A vjerujte mi, i za moje prijatelje, kojima su žene takodjer bile članice „Danice“ i u koje kao da je sam nečisti iznenada unisao bio, jer su kao po dogovoru stale zanemarivati u „kritično“ ono doba svoje dužnosti kao surugne, majke i domaćice. Sve su im brige i misli bile tek kod nesrećne te zabave, a kuća i obitelji tek dovođa briga. Da, da, sad znadeš, a možda i razumijete, e je to bila gorka ona časa, iz koje smo mi jadni i nevoljni muževi morali da pijemo, a sve u ime plemenite svrhe „Danice“.

(Dalje slijedi.)